

Kaitseväe taristu rajamise keskkonnamõju hindamise eelhinnang

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Koostaja: Hanna-Liis Heinla 620 1752, hannaliis.heinla@ttja.ee

SISUKORD

1. Üldine teave.....	3
2. Kavandatav tegevus.....	4
2.1. Tegevuse iseloom ja maht	4
2.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega	4
2.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade (maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik) kasutamine	7
2.4. Tegevuse energiakasutus	8
2.5. Tegevusega kaasnevad tegurid (heide vette, pinnasesse ja õhtu ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus, lõhn) ja tekkivad jäätmed ning nende käitlemine.....	8
2.6. Avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus	9
2.7. Asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht.....	9
3. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond	9
3.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused.....	9
3.2. Alal esinevad loodusvarad (sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus) nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime	10
3.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasustusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise vaatusega alade vastupanuvõimet.....	16
3.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond	18
4. Hinnang keskkonnamõju olulisusele.....	18
4.1. Mõju suurus ja ulatus (näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus	19
4.2. Mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus ...	19
4.3. Mõju piiriülesus.....	19
4.4. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale.....	20
4.6. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused	21
6. Kasutatud materjalid	24

1. Üldine teave

ConArte OÜ (registrikood 11732539, aadress Harju maakond, Tallinn, Lasnamäe linnaosa, Paevälja pst 5, 13619, e-post: conarte@conarte.ee) esitas 28.01.2025 Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA, registrikood 70003218, aadress Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Endla tn 10a, 10122, e-post: info@ttja.ee) ehitisregistri (EHR) kaudu ehitusloa taotlused ja ehitusteatised kaitsevæele vajaliku taristu rajamiseks. Projekti tellija ja omanik on Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus (RKIK, registrikood 70009764, aadress Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Järve tn 34a, 11314, e-post: info@rkik.ee). Kavandatava tegevuse täpsem kirjeldus on toodud ehitusprojekti dokumentides.

Kavandatavad ehitised asuvad Pärnu maakonnas Pärnu linnas Ermistu külas Audru metskond 20 (katastritunnus 82602:005:0282) ja Kõima külas Audru metskond 52 (katastritunnus 62401:001:2178) kinnistutel. Kavandatud objekti territooriumi hõlmab ca 100 ha suurust ala. Taristu rajamiseks on vajalik alal olev mets ligikaudu 75 ha ulatuses raadata. Juurdepääsuteed alale on kavandatud olemasolevatelt teetrassidelt ja metsateedelt, mis on planeeritud muuta kasutamiseks sobivaks. Juurde ehitatakse väiksemad teelõigud, et ühendada teetrassid kavandatavate ehitistega.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist. Kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud selliste olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille puhul on keskkonnamõju hindamine (KMH) algatamine kohustuslik. KMH algatamise vajalikkust ehitusloa menetluse raames kaalutakse tulenevalt KeHJS § 6 lõike 2 punktist 10 ja 22 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ (määrus nr 224) § 15 punktist 8 ning § 16 punktist 1. Määruse nr 224 § 15 punkti 8 kohaselt tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang sellise tegevuse puhul, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti. Määruse nr 224 § 16 punkti 1 kohaselt tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang muu määruses nr 224 nimetatuta tegevuse korral, mis võib kaasa tuua olulise keskkonnamõju.

Kavandatava tegevuse asukohta või sellega külgnevatele aladele, mis on otseselt raadamisest mõjutatud, jäävad kaitsealuste liikide leiukohad: III kaitsekategooria liikidest laialehise neiuvaiba (*Epipactis helleborine*) (Eesti Looduse Infosüsteemi koodid KLO9349230, KLO9349181, KLO9349351, KLO9349349, KLO9349350), hallpea-rähni (*Picus canus*) (KLO9136034, KLO9136037), hoburästase (*Turdus viscivorus*) (KLO9135954) ja händkaku (*Strix uralensis*) (KLO9135999) leiukohad ning II kaitsekategooria liigi valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*) (KLO9136017) leiukoht. Looduskaitseaduse (LKS) § 4 lõike 1 punkti 3 kohaselt on kaitstavad loodusobjektid muuhulgas kaitsealused liigid. Vastavalt LKS § 4 lõikele 4 on kaitsealune liik looma-, taime- või seeneliigi taksonoomiline üksus, mille isendeid, elupaiku, kasvukohti või leiukohti kaitstakse LKS alusel. Lisaks piirneb kavandatav ala läänepoolses küljes Männiku jõega (VEE1121400), mis kuulub keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ alusel lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse (määrus nr 73).

Eelhinnang on koostatud taotlejalt saadud teabe ja avalikult kättesaadavate andmete põhjal vastavalt keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“. KeHJS § 9 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja. Ehitusseadustiku § 118 lõike 2 alusel annab riigikaitse ehitise ehitusloa TTJA, seega on TTJA otsustajaks KeHJS tähenduses. KeHJS § 11 lõike 2² kohaselt peab otsustaja enne KeHJS § 6 lõike 2 nimetatud valdkondade tegevuste KMH vajalikkuse üle otsustamist küsima seisukohta kõigilt asjaomastelt asutustelt, esitades neile seisukoha võtmiseks eelhinnangu ning KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõu.

2. Kavandatav tegevus

Peatükis kirjeldatakse planeeritavat tegevust ning sellega kaasnevat tegevust.

2.1. Tegevuse iseloom ja maht

Pärnu maakonda Pärnu linna Ermistu külla Audru metskond 20 (katastritunnus 82602:005:0282) ja Kõima külla Audru metskond 52 (katastritunnus 62401:001:2178) kinnistutele on kavandatud rajada kaitseväge vajalik taristu – riigikaitse ehitise. Territooriumi suurus on ca 100 ha, mis ümbritsetakse piirdeaiaga. Taristu rajamiseks on vajalik alal asuv mets ligikaudu 75 ha ulatuses raadata. Kavandatavale alale on juurdepääsud kavandatud olemasolevatelt teetrassidelt ja metsateedelt (enamjaolt kruusakattega), mida on kavandatud muuta kasutamiseks sobivaks. Teelõikudele on kavandatud ehitada juurde väiksemad lõigud, et ühendada teetrassid kavandatavate riigikaitse ehitistega. Kavandatava tegevuse täpsem kirjeldus on toodud ehitusprojekti dokumentides.

2.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

2.2.1. Riigikaitse arengukava 2022-2031

Riigikaitse arengukava 2022-2031 eesmärk on viia ellu sõjalised ja mittesõjalised võimearendused, mis tagavad heidutuse ja kollektiivkaitse valmiduse, kujundavad julgeolekukeskkonda Eestile sobivas suunas ning tagavad riigi kerksuse ja võime reageerida potentsiaalsetele ohtudele. Arengukavas tuuakse välja, et sõjalise riigikaitse korraldamisega kaasneb nii otsene kui ka kaudne mõju keskkonnale. Riigikaitse arendamisel rakendatakse erinevat meetmeid, et vähendada sõjalise kaitse korraldamise ja ettevalmistamisega kaasnevat võimalikku negatiivset keskkonnamõju. Arengukava suurendab riigiasutuste ja ühiskonna valmisolekut riigikaitseks kriisideks, mis läbi pareneb ka üldine kliimamuutusteks ja looduskatastroofideks valmisolek. Arengukava näeb ette muuhulgas kaitseväge ladude ehitamist ja taristu uuendamist. Kavandatav tegevus on kooskõlas arengukava eesmärgiga ning on oluline riigikaitse seisukohast.

2.2.2. Pärnu maakonna planeering

Riigihalduse ministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74 on kehtestatud Pärnu maakonna planeering. Kavandatav tegevusala jääb maakonna planeeringu alusel roheline võrgustiku tuumalale. Rohelise võrgustiku elemendid on tuumalad ja koridorid. Tuumalad on ümbritseva keskkonnasuhetes kõrgema väärtusega looduslad, paljude kaitsealuste liikide olulised elupaigad või kasvukohad, millele valdavalt võrgustiku funktsioneerimine toetub. Maakonna

planeeringus on toodud üldised tingimused maakonna taseme rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks ja säilimiseks. Rohelise võrgustiku piirid ja kasutustingimused täpsustatakse üldplaneeringuga. Tegevuste teostamisel tuleb arvestada muuhulgas, et: 1) Säilitada tuleb rohelise võrgustiku terviklikkus, sidusus ja vältida loodusalade killustamist; 2) Tuleb tagada, et loodulike alade osatähtsus tuumaladel ei langeks alla 90% pindalast; 3) Rohelise võrgustiku struktuuri olulist muutmist ettenägeva tegevuse kavandamisel viia läbi keskkonnamõju hindamine; 4) Vältida negatiivse keskkonnamõjuga, kõrge keskkonnariskiga ning teiste tööstus- ja infrastruktuuriobjektide kavandamist rohelise võrgustiku alale. Juhul, kui nende rajamine on möödapääsmatu, tuleb eriti hoolikalt valida rajatiste asukohta ning rakendada rohelise võrgustiku toimimiseks vajalikke leevendus- ja kompensatsioonimeetmeid; 5) Uute arenduste kavandamisel arvestada rohelise võrgustiku konfliktikohtadega ja kavandada asjakohased abinõud; 6) Uute tehniliste rajatiste kavandamisel tuleb käsitleda konfliktikohti igal konkreetsel juhul eraldi. Seejuures tuleb analüüsida konflikti võimaliku mõju ulatust. Rohelise võrgustiku säilimiseks tuleb kavandada ja realiseerida vajalikud abinõud. Kui konflikti ärahoidmine osutub võimatuks ja seetõttu võib kannatada oluliselt loodus, siis kavandatavat tegevust ei ole võimalik realiseerida; 7) Säilitada tuleb maastikulist ja bioloogilist mitmekesisust, sealhulgas metsakooslusi.

Pärnu maakonna planeeringut täpsustava tuuleenergeetika teemaplaneeringu tsoneeringukaardi alusel jääb kavandatav tegevusala täiendavat tähelepanu vajavale alale. Seletuskirja kohaselt ei välista täiendavat tähelepanu vajavad alad otseselt elektrituulikute rajamist, kuid oma iseloomust tulenevalt vajavad alad täiendavat tähelepanu.

2.2.3. Tõstamaa valla üldplaneering ja Audru valla üldplaneering

Kavandatava tegevuse alal kehtib 2025. aasta märtsi seisuga suuremas osas Tõstamaa Vallavolikogu 07.03.2008 otsusega nr 60 „Üldplaneeringu kehtestamine“ kehtestatud Tõstamaa valla üldplaneering ning osal alal ka Audru Vallavolikogu 13.05.2010 määrusega nr 19 „Audru valla üldplaneeringu kehtestamine“ kehtestatud Audru valla üldplaneering. Tõstamaa valla üldplaneeringu järgi asub kavandatava tegevuse ala rohelise võrgustiku ning riigimetsa alal. Tõstamaa valla üldplaneeringu kohaselt ei tohi ehitusalade valikul ohtu seada rohelise võrgustiku säilimist. Audru valla üldplaneeringu järgi asub kavandatava tegevuse ala rohevõrgustiku tuumalal ning riigimetsa alal. Audru valla üldplaneeringu kohaselt tuleb rohevõrgustikus säilitada olemasolev väärtuslik kõrghaljastus. Samuti on Audru valla üldplaneeringu kohaselt raadamine liikide elupaikades keelatud ning rohevõrgustiku alal tuleb aiad paigutada ümber elamu hooviala. Maaüksusi võib piirata latt või okastraataiaga, st piirdega mis võimaldab väiksematel loomadega alal vabalt liikuda.

2.2.4. Pärnu linna üldplaneering 2035+ (koostamisel)

Pärnu linna üldplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud Pärnu Linnavolikogu 21.06.2018 otsusega nr 63. Koostamisel olev üldplaneering hõlmab kogu omavalitsuse territooriumit. Kavandatav tegevus asub koostatava üldplaneeringu joonise alusel rohekoridori tugialal. Pärnu linna haldusterritooriumil moodustavad rohevõrgustiku tugialad ja rohekoridorid. Tugialadeks on metsamassiivid, poollooduslikud alad, looduslikud märgalad, veekogud ja muud elurikkuse ning ökosüsteemidele olulised alad. Tugialad aitavad säilitada ja edendada bioloogilist mitmekesisust, võimaldavad liikidel liikuda, toetavad rohevõrgustiku toimimist ning tagavad rohevõrgustiku tõhususe ja jätkusuutlikkuse. Koostamisel oleva üldplaneeringu kohaselt tuleb hajaasustusalal uue ehitise kavandamisel arvestada välja

kujunenud keskkonnaga, olemasolevate hoonete paiknemise struktuuriga, põllu- ja metsamassiivise ja rohevõrgustiku paiknemisega. Hajaasustusalal on rohevõrgustiku eesmärkideks peamiselt elurikkuse säilimine ja elupaikade sidusa võrgustiku tagamine.

Koostatavas üldplaneeringus on toodud rohevõrgustiku terviklikkuse, toimimise ja säilimise põhimõtted, muuhulgas tuleb arvestada, et: 1) Rohevõrgustikus (v.a väärtuslikud märgalad, veekogude kaldaalad, Natura 2000 looduslikud elupaigad, I ja II kategooria kaitsealuste liikide elupaigad ja teised seadustest tulenevate piirangutega alad) võib arendada tavapäraselt, rohevõrgustikuga arvestavat majandustegevust (metsamajandus, ehitustegevus jms), arvestades planeeringutest ja õigusaktidest tulenevaid tingimusi ja kitsendusi, mis alale on kehtestatud; 2) Kõik tegevused kavandada ja tasakaalukalt käsitleda selliselt, et rohevõrgustik jääb toimima. Arvestada tuleb olemasoleva keskkonnaga ning asukohast tulenevate asjaoludega; 3) Vajalik on säilitada ja parandada rohevõrgustiku terviklikkust, sidusust ja vältida looduslike alade killustamist; 4) Rohelise võrgustiku alade tuleb vältida tarastamist, v.a juhtudel kui tarastamine on õigustatud tulenevalt maade põllu- ja metsamajanduslikust tegevusest; 5) Ojade, jõgede ja järvede kaldad tuleb rohelise võrgustiku alal säilitada võimalikult looduslikuna, et oleks tagatud bioloogiliselt mitmekesise ökotoni olemasolu ja säiliks seis- ja vooluveekoguse tähtsus ökoloogiliste koridoridena. Vältida looduslike veekogude kuju (voolusängi) muutmist; 6) rohevõrgustiku alal vältida taristu objektide (joonobjekt, ulatuslik päikesepark jms) rajamist. Juhul, kui sellise objekti rajamine on vältimatu, tuleb hoolikalt valida rajatiste asukoht, viia läbi keskkonnamõju hindamine, tagada rohevõrgustiku alade sisene ja omavaheline sidusus, üldine võrgustiku toimimine ja vajadusel rakendada leevendavaid meetmeid); 7) Taristu objekti kavandamisel rohelise võrgustiku alale tuleb pargi maa-ala elurikkus taastada ja seda maksimaalselt soosida edasise hoolduse abil. Kohalikul omavalitusel on põhjendatud juhtudel võimalik keelduda rohevõrgustiku planeeritavat tegevusest, kui selle mõju ei toeta rohevõrgustiku säilimist; 8) Ehitusõiguse andmisel ei tohi läbi lõigata rohevõrgustiku koridore.

2.2.5. Kaitsetööstuspargi eriplaneering (koostamisel)

Vabariigi Valitsuse 15.02.2024 korraldusega nr 40 on algatatud kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine. Planeeringuala hõlmab maa-ala muuhulgas Pärnu maakonnas Pärnu linnas. Pärnu linna haldusterritooriumile jääv planeeringuala paikneb Kõima, Soomra, Ermistu, Lõuka ja Päraküla külade territooriumil (33,3 km²). Kuigi planeeringuala on suur, siis reaalselt hõlmaks kaitsetööstuspargi ala eelduslikult 0,5-1 km². Eriplaneeringu eesmärgiks on leida kaitsetööstuspargile üks asukoht nelja planeeringuala piires. Audru metskond 20 ja Audru metskond 52 kinnistutele kavandatava riigikaitse ehitise maa-ala jääb kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu Pärnu maakonna Pärnu linna planeeringualasse. Täpsem planeeringulahendus selgub eriplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus.

2.2.6. Pärnu maakonna maavarade teemaplaneering (koostamisel)

Vabariigi Valitsuse 05.01.2023 korraldusega nr 20 on algatatud Pärnu maakonna maavarade teemaplaneering (valminud on lähteseisukohad ning keskkonnamõju strateegilise hindamise programm). Teemaplaneeringu eesmärk on luua selgus, kus paiknevad Pärnumaal maavarad ning millistel tingimustel neid uurida ning kaevandada tohib. Maavarade kaevandamise võimalikkuse üle otsustades tuleb arvestada erinevate olemasolevate maakasutustega ja nendega kaasnevate piirangutega, sealhulgas riigikaitseliste piirangutega.

Riigikaitse objekti rajamisel on vajalik metsa raadamine. Taotlejalt saadud teabe alusel on kavandatud objekti ruumilisel paigutamisel rohevõrgustiku alas arvestatud nii riigikaitse objekti töövõime tagamisega kui ka võimalikult suurel määral ümbruskonna looduskeskkonnaga (rohevõrgustik, kaitstavate liikide leiukohad jms) ja olemasoleva teedevõrgustikuga, et vähendada looduskeskkonnale tekitatavat mõju ja vältida suuremate metsa-alade killustamist. Riigikaitse objekti puhul ei ole mõeldav, et objektiala ei ümbritseta piirdeaia. Riigikaitse objekti piirdeaiale rakenduvad julgeoleku nõuetest tulenevad erinõuded. Tagatud on loomade liikumine rohevõrgustiku siseselt väljaspool riigikaitse objekti.

Kavandatav tegevus on ülekaaluka avaliku huviga ja selle ärajätmine, ilma et see oluliselt mõjutaks riigikaitse eesmärkide saavutamist, ei ole võimalik. Tegevuse teostumisel ei ole näha rohevõrgustiku olulist muutumist ja rohevõrgustiku eesmärgipärase toimivuse vähenemist. Riigikaitse ehitise kavandamisel on arvestatud, et tegevusega ei langeks looduslike alade osatähtsus tuumalal alla 90% (vt punkt 4.5). Arvestades, et objekti rajamine on ülekaaluka avaliku huviga, metsa raadamine on objekti rajamise seisukohalt vajalik ja sellega kaasnev häiring looduskeskkonnale on paratamatu, on eelhinnangus toodud meetmed, millega tuleb tegevuse teostamisel arvestada (vt punkt 4.6). Rohevõrgustiku aladel, mis ei ole määratud kaitse alla, ei ole keelatud metsa majandamine, mistõttu eeldatavalt ei ole tegevus vastuolus eelviidatud planeeringutega. Riigikaitse objekti rajamisel ei ohustata rohevõrgustiku toimivust ja olulist mõju rohevõrgustiku eesmärgile ja terviklikkusele ei ole ette näha. Eeldatavalt ei kaasne tegevusega meetmete rakendamisel olulist keskkonnamõju rohevõrgustikule ning kaitstavatele loodusobjektidele. Võimalik mõju kavandataval tegevusalal esinevatele loodusvaradele on toodud eelhinnangu punktides 2-4.

2.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade (maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik) kasutamine

Ehitamisel kasutatakse tavapäraseid ehitamiseks vajalikke maavarasid ja nendest toodetud materjale. Peamiste materjalidena kasutatakse killustikku, kruusa, liiva ja betooni. Haljastamisel kasutatakse mulda. Taristu ehitamisel kasutatakse võimalikult suures ulatuses alal olemasolevat pinnast ja mulda. Suuremad teed ja platsid rajatakse asfalkattega. Ehitustegevusel maa-ala planeerimisel kasutatakse sobivusel ja võimalusel lähimaid maardlaid vajaliku ehitusmaterjali saamiseks.

Veevarustus on kavandatud puurkaevust, mis rajatakse vastavalt puurkaevu projektile (projekteeritud 100 m sügavune, hooldusalaga 10 m). Puurkaevust võetava põhjavee kogus jääb hinnanguliselt alla 5 m³ ööpäevas. Ehitusprojekti kohaselt on alale planeeritud lahkvoolne kanalisatsioonisüsteem – eraldi reoveele ja eraldi sademeveele. Sademevesi juhitakse kraavidesse, kusjuures asfalkattega platsidelt juhitakse sademevesi kraavidesse läbi liiva-õlipüüdurite. Reovesi suunatakse projekteeritud reoveepuhastisse ning nõuetekohane heitvesi immutatakse pinnasesse.

Ehitamiseks ja ala kasutuselevõtuks on vajalik alal olev mets, mis jääb hoonestuse, teede, platside ja piirdeaia alla, sealhulgas julgeoleku tagamise ulatuses väljaspool piirdeaeda, raadata. Raadamise pindala on hinnanguliselt 75 ha. Olemasolev haljastus säilitatakse võimalikult suures ulatuses.

Kavandatava objekti alale ja otseselt või osaliselt raadamisalale jäävad III kaitsekategooria liikidest laialehise neiuvaiba (*Epipactis helleborine*) (Eesti Looduse Infosüsteemi koodid

KLO9349230, KLO9349181, KLO9349351, KLO9349349, KLO9349350), hallpea-rähni (*Picus canus*) (KLO9136034, KLO9136037), hoburästase (*Turdus viscivorus*) (KLO9135954) ja händkaku (*Strix uralensis*) (KLO9135999) leiukohad ning II kaitsekategooria liigi valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*) (KLO9136017) leiukoht (vt punkt 3.2 ja 3.3).

2.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus toimub ehitusperioodil nii ehitusmasinate kütuse tarbimisel (bensiin, diisel) kui ka teiste seadmete elektritarbimise näol. Samuti toimub energiakasutus kasutusperioodil (nt hoonete kütmine, valgustus). Kavandatava taristu hoonetes planeeritakse kasutada maakütte ja õhk-vesi soojuspumba lahendusi. Maaküte on kavandatud horisontaalkollektoritega, mille sügavus on ca 1 m maapinnast. Kavandatavale taristu kasutamiseks vajalik elektriühendus lahendatakse elektriliitumisega.

2.5. Tegevusega kaasnevad tegurid (heide vette, pinnasesse ja õhtu ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus, lõhn) ja tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Ehitustegevusega kaasnevad ehitusmasinate heitgaasid, peenosakeste sisalduse suurenemine õhus (tolm). Samuti kaasneb mõningane saasteainete välisõhku paiskamine taristu kasutamisel, mis on tingitud transpordivahendite kasutamisest. Ehitusmasinate ja transpordivahendite töötamisega kaasneb kõrgenenud mürafoon ja vibratsioon. Avariiolekorras või juhul, kui ei kasutata töökorras seadmeid ja masinaid, on võimalikud õli või -kütuselekked pinnasesse ja põhjavette. Ehitamisel kasutatakse töökorras masinaid. Suurematele asfaltkattega aladele, laadimisaladele on planeeritud paigaldada liiva-õlipüüdurid.

Reovesi suunatakse reoveepuhastisse ning nõuetekohane heitvesi immutatakse pinnasesse. Kohtpuhasti eeldatav lahendus koosneb kolmest osast: septik, protsessimahuti ja mudamahuti. Protsessi käigus tekkiv liigmuda viiakse periooditi lähimasse purgimiskohta ning käideldakse vastavalt nõuetele luba omava ettevõtte poolt.

Objektiala piirneb Männiku jõega, mis kuulub lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Ehitustöödega kaasnevaks teguriks võib olla avariiolekorras või asfaltkattega pindadelt läbi kraavide ohtlike ainete kandumine looduslikku veekogusse. Tegevuste läbiviimisel tuleb ette näha meetmed ehitusmaterjalide, raidmete, reostuse (kütuse, määrdeainete) kandumise vältimiseks vette ja pinnasesse. Raiealadel suureneb tavaliselt imbuva vee nitraatide sisaldus. Raie alal põhjaveega toimuvad muutused on eeldatavalt lokaalsed. Ka Männiku jões toimuvad muutused on eeldatavalt lokaalsed kui raiet ei teostata jõe kaldal (Maavarauuringud OÜ 2022).

Samuti on võimalik valgusreostus ehitustehnikaga tööala valgustamisel. Taristu alale on kavandatud välisvalgustus (LED valgustid). Valgustid on suunatud valgustamist vajavatele objektidele, millega minimeeritakse üleliigse valguse hulka. Pimedal ajal valgustatakse alasid, mille valgustamine on vajalik julgeoleku tagamiseks.

Kiirguse, lõhna ja soojuse teket ei ole ette näha.

Jäätmed tekivad ehitustegevuse ja hiljem taristu kasutamise käigus. Tekkivad jäätmed (ehitusjäätmed, olmejäätmed ja ohtlikud jäätmed jms) kogutakse liigiti nende tekkekohal ja

antakse üle vastavat luba omavale jäätmekäitlejale. Jäätmekäitlus toimub vastavalt Pärnu linna jäätmehoolduseeskirjale ja jäätmeseadusele.

2.6. Avariolukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Ehitusperioodil võib esineda erinevate vedelike või kütuste leket maapinnale ja seeläbi põhjavette, kuivenduskraavidesse ning sealt Männiku jõkke. Võimalike avariolukordade riske ehitus- ja kasutusperioodil saab vähendada korrektsete töömeetodite ning korras ja hooldatud masinate kasutamisega. Samuti võib tekkida tulekahju oht nii ehitus- kui kasutusperioodil ning seeläbi võib tekkida põlemisjääkide eraldumise risk õhku. Tuleohtu võib põhjustada näiteks vandalism, tööohutuse nõuete rikkumine või mitte töökorras seadmed ja masinad.

Avariolukordade tekkimise riski vähendamiseks projekteeritakse hoonetesse paigaldatavad seadmed vastavalt kehtivatele nõuetele. Ehitustööde teostamisel järgitakse ettenähtud ohutusnõudeid. Taristu jaoks töötatakse välja avarii- või õnnetusjuhtumite korral tegutsemise juhised ning tagatakse objektil reostustõrje vahendite olemasolu, samuti ohtlike jäätmete kogumisvõimalus. Alale on projekteeritud tuletõrjeveemahutid (1400 m³ mahutid). Avarii korral teavitatakse viivitamatult Päästeametit. Korrektsete töömeetodite kasutamisega, ohutusnõuete järgimisega ning reostustõrje vahendite olemasolu korral on võimalik avariolukordade esinemise risk viidud miinimumini.

Kavandatava tegevuse piirkonda ei jää ohtlikke käitisi ega suurõnnetuse ohuga ettevõtteid.

2.7. Asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht

Kavandatava tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht ehitustegevuse teostamisel ning kavandatavate ehitiste kasutamisel teadaolevalt puudub.

3. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Peatükis kirjeldatakse ehitusalal planeeritava tegevuse keskkonda nii tegevuse eelselt kui ka tegevuse käigus.

3.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kavandatav taristu on kavandatud osaliselt Pärnu maakonda Pärnu linna Ermistu külla Audru metskond 20 (sihtotstarve maatulundusmaa 100%) kinnistule ja Kõima külla Audru metskond 52 (sihtotstarve maatulundusmaa 95%, kaitsealune maa 5%) kinnistule. Mõlemad kinnistud on riigiomandis (riigivara valitseja Kaitseministeerium, volitatud asutus RKIK). Kavandatava taristu asukoht jääb maatulundusmaale, mis on valdavalt kaetud metsaga, kuid alal on ka looduslikud rohumaad. Taristu rajamiseks on vajalik mets hinnanguliselt 75 ha ulatuses raadata. Alal säilitatakse nii palju olemasolevat haljastust kui on võimalik. Ala hakatakse kasutama riigikaitsealistel eesmärkidel. Planeeritava maa-ala ümbruses on samuti peamiselt metsad ning looduslik rohumaad.

Kavandatav riigikaitsealine objekt jääb hajaasustuse piirkonda. Lähimad elamumaad asuvad objekti alast linnulennult ca 1,6 km kaugusel Pärakülas, ca 2,6 km kaugusel Lõuka külas, ca 2,3 km kaugusel Kõima külas ja ca 2,2 km kaugusel Soomra külas.

Ala läbib kruuskattega Porilaane - Nautsi tee (tee nr 1590725), mis ületab Männiku jõge. Alal on mitmeid kraave ja metsasihte. Kavandatava objekti alal on veel mitmed olemasolevad, peamiselt kruusa- või pinnaskattega väiksemad teed. Lähimad suuremad avalikud teed – Kihlepa - Lepaspea kõrvalmaantee (tee nr 19108) ja Kõima - Seliste kõrvalmaantee (tee nr 19107) jäävad kavandatavast objektist vastavalt ca 1,9 ja 2,2 km kaugusele.

Kavandatav objekt jääb maaparandussüsteemi maa-alale (maaparandushoiuala, maaparandusehitise reguleeriv võrk, Tõstamaa (PÜ-79)). Lähipiirkonnas asuvad maaparandussüsteemi eesvoolud. Tegevusega ei plaanita maaparandustöid ning olemasolevaid süsteeme oluliselt ei muudeta.

Objektiala piirneb läänes Männiku jõega. Veekogu kalda erosiooni ja hajuheite vältimiseks on kaldal veekaitsevöönd. Männiku jõe veekaitsevööndi ulatus on 10 m põhikaardile kantud veekogu veepiirist. Lisaks on Männiku jõel ehituskeeluvöönd (50 m) ning kalda piiranguvöönd (100 m). Kavandatava tegevuse teostamisel tuleb arvestada Männiku jõe veekaitsevööndi, ehituskeeluvööndi ja kalda piiranguvööndi kitsendustega.

Kavandatav objekti alal ei ole aktiivseid ega taotletavaid maardlaid. Lähim kohaliku tähtsusega maardla on Kivimäe (maardla kood MRD0000929; registrikaardi nr 940; põhimaavara: kruus) ja potentsiaalne mäeeraldis Kivimäe III kruusakarjäär jääb kavandatavast objektist ca 1,7-2 km kaugusele kirdesse. Aktiivsed mäeeraldised Kivimäe kruusakarjäär (kood 1442) (kaevandamisluba nr L.MK/329822; kehtivus 27.09.2017 - 26.09.2032; loa omaja Dozerland OÜ) ja Kivimäe II kruusakarjäär (kood 2135) (kaevandamisluba nr KL-513514; kehtivus 14.02.2022 - 14.02.2032; loa omaja Dozerland OÜ) asuvad ca 2,5 km kaugusel ida suunas. Kavandatavatest ehitistest ca 2 km lõuna suunas on geoloogiliselt uuritud ja riiklikus registris arvele võetud kohaliku tähtsusega Päraküla maardla (liiv) (registrikaardi nr 968).

Vabariigi Valitsuse 15.02.2024 korraldusega nr 40 on algatatud kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (vt punkt 2.2). Riigi eriplaneeringu planeeringuala üks eelvaliku ala asub Pärnu maakonnas Pärnu linnas (33,3 km²). Audru metskond 20 ja Audru metskond 52 kinnistutele kavandatava ehitise maa-ala jääb kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu Pärnu maakonna Pärnu linna planeeringualasse. Ehitiste kavandamisel ja kaitsetööstuspargi planeerimisel on taotleja teinud koostööd ja saavutatud kokkulepped ja tingimused, mis tagavad, et riigikaitse ehitist saab kavandada soovitud asukohta, kui asukoha valik otsustatakse Pärnumaa kasuks. Märtsi (2025) seisuga ei ole kaitsetööstuspargi asukohta veel välja valitud.

Kavandatava ala lähipiirkond jääb Pärnu maakonnaplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu tsoneeringukaardi järgi täiendavat tähelepanu vajavale alale. Täiendavat tähelepanu vajavad alad ei välista elektrituulikute rajamist, kuid oma iseloomust tulenevalt vajavad planeeringu koostamise protsessi käigus täiendavat tähelepanu. Olemasolevaid tuuleparke lähiümbruses ei ole.

3.2. Alal esinevad loodusvarad (sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus) nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

3.2.1. Maa, muld, pinnas ja maavarad

Kavandatava objekti asukohas ei ole kinnitatud maavaravarusid. Lähima kohaliku tähtsusega maardla Kivimäe (maardla kood MRD0000929; registrikaardi nr 940) kruusakarjäärid asuvad kavandatavast objektist ca 2 km kaugusel (vt punkt 3.1.). Ehitustegevusel maa-ala planeerimisel kasutatakse sobivusel ja võimalusel lähimaid maardlaid vajaliku ehitusmaterjali saamiseks (nt killustik jms).

Kavandatava tegevuse asukohas on õhuke pinnakate (paksus <1 m), mis koosneb jääjärvelistest setetest (klibu, liiv, möll, saviliiv, liivsavi, savi). Ala on tasase reljeefiga, kus maapinna kõrgus merepinnast on keskmiselt 26 m. Alal esineb peamiselt leostunud gleimuld, alaliselt liigniiske muld, metsakõdu esineb valdavalt 1-10 cm tüseduse kihina.

Teadaoleva info põhjal ei mõjuta tegevus maavarade, pinnase ja mulla kättesaadavust, kvaliteeti ega taastumisvõimet. Maa-alal tehtavate tööde käigus kasutatakse võimalikult suures ulatuses kohalikku olemasolevat pinnast ning mulda.

3.2.2. Männiku jõgi (sealhulgas kalastik)

Kavandatav tegevusala piirneb Männiku jõega. Vooluveekogu on 18 km pikk, mille valgala suurus on 48,7 km². Männiku jõgi kuulub tüüpi V1B (heledaveeline ja vähese orgaanilise aine sisaldusega (KHTMn 90%-ne väärtus alla 25 mgO/l), kus püsiva kalakoosluse kujunemine on võimalik). Jõgi suubub Liivi lahte (Lao rand VEE3439000).

Kavandatav tegevus jääb pigem Männiku jõe ülemjooksu piirkonda. Männiku jõe ülemjooks on perioodiliselt kuivav ca 8 m laiune kraav kuhu suubuvad metsakuivendussüsteemide kogujakraavid. Põuastel aastatel kuivavad metsakraavid ja seetõttu ka Männiku jõgi. Valdavalt on Männiku jõe ülemjooks väikese langusega ja sellel lõigul tekitavad koprapaisud laialdast metsa üleujutust. Sellel lõigul on moodustunud voolusängi põhjas mudastest ja liivastest setetest seljandikud ja kraavi nõlvad deformeerunud. Setete koormus on põhjustatud külakraavidest sissekantud settest ja kobraste tegevusest.

Veeseaduse kohane pinnavee kaitse-eesmärk näeb ette pinnaveekogumite, sealhulgas tehisveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude, vähemalt hea seisundi saavutamise. Lääne-Eesti veemajanduskava aastateks 2022 – 2027 (VMK) kohaselt on Männiku jõgi määratud vooluveekogumina (Männiku, kood 1121400_1). Männiku vooluveekogum on määratud tugevasti muudetud veekogumina (põhjus põllumajandus, maaparandus). VMK kohaselt on 2018. aastal Männiku vooluveekogumi ökoloogiline seisund hinnatud seisundiklassi „halb“, keemiline seisund hinnatud seisundiklassi „hea“ ning koondseisund „halb“. Halva seisundi põhjuseks on olnud jõesängi muutmine, kalastiku võrdlustingimuste ülehindamine ja ebasobiv seirekoht. Vastavalt 2023. aasta pinnaveekogumite seisundiinfole on Männiku pinnaveekogumi ökoloogiline seisund hinnatud seisundiklassi „hea“, keemiline seisund hindamata ning koondseisund „hea“.

Männiku jõgi kuulub terves ulatuses määruse nr 73 alusel lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Vastavalt LKS § 51 on lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigaks olevate veekogudes keelatud uute paisude rajamine ja olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, ning veekogu loodusliku sängi ja hüdroloogilise režiimi muutmine. Füüsikalise-keemilistest üldtingimustest on lõhede elupaigaks olevates jõgedes olulised kvaliteedinäitajad pH, lahustunud hapnikusisaldus, biokeemiline hapnikutarve (BHT₇), ammoonium (NH₄), üldlämmastik (N_{üld}) ja üldfosfor (P_{üld}).

VMK lisadokumendi (Tugevasti muudetud veekogumite määramine, lisa 1 Lääne-Eesti vesikond, Tallinn 2022) kohaselt, kuigi Männiku jõgi on määratud V1B tüüpi, näitavad 2019. aasta seire raames kogutud analüüsitulemused, et tegemist on pigem tumedaveelise ja humiaineterikka vooluveekogumiga ning arvestades viiteid veevaegusele ning iseloomulikule madalale veehulgale, tuleks kaaluda jõe klassifitseerimist kui V1A-KaVO (tumedaveelised ja humiaineterikkad (KHTMn 90%-ne väärtus üle 25 mgO/l) jõed valgala suurusega 10–100 km², kus loodusliku veerežiimi (loodusliku perioodilise veepuuduse) tõttu ei ole püsiva kalakoosluse kujunemine võimalik.

VMK lisadokumendi kohaselt (Tugevasti muudetud veekogumite määramine, lisa 1 Lääne-Eesti vesikond, Tallinn 2022) tuleks veekogumi kalastikulise väärtuse hindamiseks läbi viia uuring, mis võtab arvesse olukorda ka veevaesel perioodil. 2019. aasta jõgede hüdrobioloogilise seire raames (Eesti Maaülikool) registreeriti Männiku jões ainsa tüübiomase kalaliigina teib (*Leuciscus leuciscus*). Puudus indikaatorliik forell (*Salmo trutta*), kuigi sobivaid elupaiku forelli noorjärkudele oli piisavalt. Tüübiomastest liikidest puudus luukarits, silmuvastsetele ja hingule puudusid seirelõigus sobivad elupaigad. Kalastiku seisund hinnati seirepüügi põhjal „halvaks“. Vajalik oleks uurimisliku seire läbiviimine jõel kalastiku osas (katsepüügid erinevates jõelõikudes, suudme ülevaatus).

3.2.3. Põhjavesi

Maa- ja Ruumiameti põhjavee kaitstuse kaardirakenduse kohaselt on kavandatava tegevuse asukohas esimene aluspõhjaline veekompleks maapinnalt lähtuva reostuse eest suhteliselt kaitstud. Kavandatava tegevuse lähipiirkonda ei jää registreeritud puurkaevusid. Lähimad puurkaevud asuvad tegevuskohast ca 2 - 3,5 km kaugusel Lõuka külas (puurkaev PRK0071895, sügavus 94 m; PRK0062707, sügavus 81 m; PRK0065777, sügavus 116 m), Kõima külas (PRK0064080, sügavus 150 m; PRK0067070, sügavus 86 m; PRK0062737, sügavus 81 m) ja Pärakülas (PRK0060741, sügavus 72 m). Kavandatav tegevus jääb Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogumi Devoni kihtide all Lääne-Eesti vesikonnas, Kesk-Alam Devoni põhjaveekogumi Lääne-estis vesikonnas ning Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogumi Lääne-Eesti vesikonnas piirkonda. Põhjaveekogumite 2020. aasta hinnangu alusel oli Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogumi Devoni kihtide all Lääne-Eesti vesikonnas keemiline seisund „hea“, koguseline seisund „hea“ ning koondseisund samuti „hea“. 2020. aasta hinnangu alusel oli Kesk-Alam Devoni põhjaveekogum Lääne-estis vesikonnas ja Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogumi Lääne-Eesti vesikonnas keemiline seisund „hea“ (ohustatud), koguseline seisund „hea“ ning koondhinnang samuti „hea“. Lähtudes saadava vee kogustest, kvaliteedist ning majanduslikust otstarbekusest on kavandatav puurkaev projekteeritud avama Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogumit.

Ehitustegevuse ja objekti kasutamise käigus on oluline vältida reostuse levikut pinna- ja põhjavette. Kavandatava tegevusega ei tohi põhja- ega vooluveekogumite seisundit halvendada. Samuti tuleb arvestada põhjavee looduslikureessursiga, tagada põhjavee võtmise ja taastumise tasakaal ning vältida põhjavee liigvähendamist. Arvestades taristu kasutamiseks vajalikku põhjaveekogust (kuni 5 m³ ööpäevas), kavandatavaid reovee- ja sademeveekäitlus lahendusi (reoveepuhasti, liiva-õlipüüdurid ning heitvett otse veekogusse ei juhita) ning, et tegevusega ei plaanita Männiku jõe voolusängi muutmist, siis ei ületata meetmete kasutamisel eeldatavalt põhjaveekogumi ja Männiku jõe (sealhulgas kalastiku) vastupanuvõimet, kvaliteeti ega taastumisvõimet.

3.2.4. Mets ja looduslik mitmekesisus

Kavandatav ala on valdavalt kaetud metsaga (harvendatud segamets), mis tuleb objekti rajamiseks ca 75 ha ulatuses raadata. Alal säilitatakse nii palju olemasolevat haljastust kui võimalik. Taristu jaoks raadatava metsa pindala (75 ha) on tunduvalt väiksem kui Audru metskond 20 ja Audru metskond 52 kinnistutel alles jääva metsaga kaetud ala pindala (Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse andmetel on Audru metskond 20 kinnistu pindala ca 1706 ha, millest metsamaa osakaal ca 1653 ha ning Audru metskond 52 kinnistu pindala ca 1625 ha, millest metsamaa osakaal ca 1565 ha). Kavandatava tegevuse ala on uuritud tuuleenergeetika arendamiseks täiendavate alade kaardistamisel (Keskkonnaagentuur 2024). Kavandatav ala jääb Pärnu uuringualasse. Pärnu uuringualal leidub kõrge looduskaitsealase väärtusega elupaiku, millest mitmed on ühtlasi vääriselupaigad. Kõrge väärtusega metsaelupaigad ei ole koondunud ühte piirkonda, ega moodusta suuremat massiivi. A-esinduslikkusega ehk väga kõrge esinduslikkusega elupaiku uuringualalt ei leitud.

Kavandatava riigikaitsealase objekti tegevuskoha lähistel on 14.03.2024 inventeeritud Natura elupaigatüübi 9080* (soostuvad- ja soo-lehtmetsad) ning 9010* (vanad loodusmetsad) esinemine. Raadamine ulatub vähesel määral inventeeritud metsaelupaigatüübi 9080* (reg.kood 47590) äärsele alale, kuid raie ei ohusta elupaigatüübi terviklikkust ega säilimist. Ümbruskonnas on inventeeritud veel teisi elupaigatüüp 9080* kategooriasse kuuluvaid alasid.

Kavandatava riigikaitsealase ehitise alal ei asu ühtegi vääriselupaika. Lähimad vääriselupaigad jäävad 500-700 m kaugusele või kaugemale: VEP210016, VEP206963, VEP210007, VEP160129, VEP210008, VEP212595. Kuna kavandatav tegevus ei toimu nimetatud aladel või nende vahetus läheduses, siis tegevus ei mõjuta oluliselt vääriselupaiku.

Kavandatud raadamisalala kattub vähesel määral Männiku jõe kalda piiranguvööndiga. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit. Raiealadel suureneb imbuva vee nitraatide sisaldus. Raie alal põhjaveega toimuvad muutused on lokaalsed. Männiku jões toimuvad muutused on samuti lokaalsed kui raiet ei teostata jõe kaldal (Maavarauuringud OÜ 2022).

Kavandatava objekti alale ja osaliselt raadamisalale jäävad III kaitsekategooria kaitsealuse taimeliigi laialehise neiuvaiba (*Epipactis helleborine*) leiukohad (KLO9349351; KLO9349181; KLO9349230; KLO9349350; KLO9349349). Laialehine neiuvaip on Eestis viimasel ajal suureneva arvukusega taim, mis ei ole Eesti punase nimestiku järgi praegu ohustatud, kuid on arvatud LKS alusel vähenevate elupaikade ja väheneva arvukusega liigina III kaitsekategooria kaitsealuste liikide hulka. Laialehine neiuvaip on metsataim ja kasvab mitmesugustel muldadel erinevates niiskus- ja valgustingimustes üle Eesti. Liigi peamine ohutegur on uuendusraied kasvukohtadel. Vastavalt LKS § 55 lõikele 8 on III kaitsekategooria taimede hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas. Eesti Looduse Infosüsteemi andmetel on tegemist suhteliselt vähearvukate leiukohtadega, kus kasvab isendeid alla 10, mistõttu pole tegemist liigi kuigi esindusliku kasvukohaga Eestis. Eesti Looduse Infosüsteemi andmetel on kavandatud tööde piirkonnas ca 5 km raadiuses veel mitmeid laialehise neiuvaiba leiukohti (ca 60 leiukohta). Registreeritud leiukohtade rohkuse tõttu võib eeldada, et piirkonnas on laialehise neiuvaiba levik veelgi suurem, kui seni Eesti Looduse Infosüsteemis registreeritud, ning tõenäoliselt leidub liiki ka Eesti Looduse Infosüsteemis registreeritud leiukohtade vahelisel alal. Kavandatava tegevuse elluviimisel säilivad III kaitsekategooria liigi laialehise neiuvaiba (*Epipactis helleborine*) leiukohad tegevuskoha

lähipiirkonnas üldisemalt, mistõttu eeldatavalt ei kahjustata taristu ehitamisel ja kasutamisel oluliselt liigi toimivust.

Kavandatava taristust ida suunal asuvad taimeliigi sulgjas õhiku (*Neckera pennata*) (KLO9400661; KLO9402889; KLO9402889) leiukohad. Sulgjas õhiku leiukohas tegevusi ei planeerita, mistõttu liigile mõju puudub.

Tuuleenergeetika arendamiseks täiendavate alade kaardistamisel (Keskkonnaagentuur 2024) on leitud taristu asukohas, sealhulgas teelõikude lähistel või sellega külgnevatel aladel täiendavalt veel III kaitsekategooria liikide hallpea-rähni (*Picus canus*) (KLO9136037, KLO9136033, KLO9136034), musträhni (*Dryocopus martius*) (KLO9135975), händkaku (*Strix uralensis*) (KLO9135998, KLO9135997), hoburästase (*Turdus viscivorus*) (KLO9135956, KLO9135957, KLO9135958), öösorr (*Caprimulgus europaeus*) (KLO9135939), hiireviu (*Buteo buteo*) (KLO9136013, KLO9136010, KLO9112871) ning II kaitsekategooria valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*) (KLO9136019, KLO9136017) leiukohad, millega on arvestatud KMH eelhinnangu koostamisel. Osaliselt jääb raadatava tee alale veel ka III kaitsekategooria liigi kuklaste pesa (KLO9201785).

Kavandatava riigikaitse objekti alale ja otseselt või osaliselt raadamisalale jäävad neist III kaitsekategooriasse kuuluvad hallpea-rähni (*Picus canus*) (KLO9136034, KLO9136037), hoburästase (*Turdus viscivorus*) (KLO9135954) ja händkaku (*Strix uralensis*) (KLO9135999) leiukohad ning II kaitsekategooria liigi valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*) (KLO9136017) leiukoht. KMH eelhinnangu ja KMH algamata jätmise otsuse tegemisel, sh tingimuste seadmisel, on lisandunud aladega arvestatud.

Hallpea-rähn (*Picus canus*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus. Liik eelistab Eestis pesitsemisel valgusrikkaid sega- ja okasmetsi, lodu-sanglepikuid, puisniite ning jõelamme. Väldib suuri metsamassiive, meelsamini otsib pesituspaigaks väiksema metsatuka, sageli vee läheduses. Eestis elab 2000-3000 paari. Pesaehitus periood algab aprilli alguses ning poegade iseseisvumise periood lõpeb juuli keskpaigas.

Musträhn (*Dryocopus martius*) on stabiilse arvukusega lind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus. Elupaigana eelistab musträhn suuri okasmetsi, männi-segametsi, kõrgetüvelisi hõredaid männikuid, raiesmikke ja põlendikke. Musträhni ohustavad tegurid on sobilike elupaikade pindala vähenemine. Musträhn rajab igal aastal uue pesaõõnsuse ja valmistab nii palju pesakoopaid teistele metsaasukatele. Pesitsemine algab märtsikuus ning poegade iseseisvumise periood lõpeb juuni lõpus.

Händkakk (*Strix uralensis*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus. Händkakk pesitseb väga mitmesugustes vanemates metsades, eelistades kuuse ülekaaluga metsi. Arvukus varieerub Eestis erinevatel andmetel 1300 kuni 2500 paari vahel. Elupaigana eelistab händkakk lagedate alade või raielankidega piirnevaid mosaiikseid metsi. Pesaehitus periood algab juba veebruari keskpaigas ning poegade iseseisvumise periood lõpeb augustis.

Valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*) on väikesearvuline haudelind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus. Liik eelistab vanemaid lehtpuu enamusega puistuid. Peamised ohutegurid on metsade majandamine, mille tulemusena väheneb metsade vanus ja rähniile sobivate elupaikade pindala. Pesaehitus periood algab märtsis ning poegade iseseisvumise periood lõpeb juuni lõpus.

Hoburästa (*Turdus viscivorus*) asurkonna seisundit mõjutab metsaraie (metsade vanuse alanemine). Liik talub küll mõõdukat hooldusraiet, kuid väldib pesitsusbiotoobina täielikult nooremaid puistuid. Pesaehitus periood algab märtsi lõpus ning poegade iseseisvumise periood lõpeb augusti alguses.

Öösorr (*Caprimulgus europaeus*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus. Öösorr on spetsiifilise elupaiganõudlusega: eelistab elupaigana eelkõige hõredamaid raba- ja nõmmemännikuid, kuid võib elutseda ka harvikutes, väludel, raiesmikel ja nõmmedel. Öösorride arvukus on langemas, nende elupaigad on ohustatud metsade majandamise ja kuivendamise tõttu. Pesaehitus perioodi algab mai keskpaigas ning poegade iseseisvumise periood lõpeb augusti lõpus.

Hiireviu (*Buteo buteo*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus. Arvukus varieerub Eestis erinevatel andmetel 5000 kuni 6000 paari vahel. Kuigi hiireviu on Eestis rändlind, siis jäävad sobivate elupaikade ja heade toitumisvõimaluste korral mõned isendid ka Eestisse talvituma. Elupaigana eelistab hiireviu okas- ja segametsi. Pesaehitus periood algab märtsi alguses ning poegade iseseisvumise periood lõpeb augusti alguses.

Looduskaitseaduse kohaselt II kaitsekategooria liikide vähemalt 50 protsendi teadaolevate ja Eesti looduse infosüsteemis registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest. III kaitsekategooria liikide vähemalt 10 protsendi teadaolevate ja Eesti looduse infosüsteemis registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest. Piiritlemata II ja III kategooria kaitsealuste liikide elupaikades rakendub isendi kaitse. Raadamisalale jäävad liikide leiukohad ei ole määratud kaitsealaks, hoiualaks või püsielupaigaks. Metsade raie ei ole rohevõrgustiku tugialas keelatud, kuid tuleb tagada rohevõrgustiku toimivus, sidusus ja terviklikkus ning et tehisalade osakaal rohevõrgustiku tugialal ei langeks alla 90% pindalast. Riigikaitse objekti rajamisel on eeltoodud tingimused tagatud. Arvestades, et liikide elupaikades rakendub isendi kaitse, tuleb metsa raiumisel arvestada liikide pesitsusperioodiga¹.

Kavandatava riigikaitse objekti lähiümbruses võib leida raadamisalale jäävate leiukohtadele sarnaseid metsakooslusi, sealhulgas valgeselg-kirjurähnile sobivaid potentsiaalseid kooslusi – vanemad ja küpsed ning keskealised lehtpuumetsad (metsaportaali andmete järgi näiteks kvartal AU031, eraldis 4; kvartal AU030, eraldised 3 ja 11 jne). Seega on suur tõenäosus, et liigid leiavad lähiümbruses piisavalt sobivaid alternatiivseid elupaikasid. Ebasoodsa mõju vältimiseks on raie tegemisele määratud ajalised piirangud, mis on toodud punktis 4.6.

Lähimad III kaitsekategooria kaitsealuse linnuliigi laanepüü (*Tetrastes bonasia*) (KLO9115047; KLO9115051) leiukohad, jäävad põhjasuunale Männiku jõe vahetusse lähedusse ning kavandatavatest ehitiste ümbruskonda jääb II kategooria kaitsealuse liigi kanakulli (*Accipiter gentilis*) (KLO9133517) leiukoht.

Laanepüü (*Tetrastes bonasia*) on metsislaste sugukonda kuuluv kanaline, kes on Eesti ohustatud liikide punase nimestiku andmetel ohuvälises seisus. Ta on Eestis paigalind, keda

¹ Pesitsusperiood on lindude sigimisperioodi osa, mis algab pesapaiga valimise ja hõivamisega ning lõpeb poegade iseseisvumisega. Keskkonnaameti veebileht: <https://keskkonnaamet.ee/eluslooduslooduskaitse/pesitsusrahu#moisted> (01.04.2025)

võib kohata peamiselt mandriosa metsaaladel, kus ta on üldlevinud harilik haudelind, saartel esineb teda harva. Eestis hinnatakse laanepüü arvukuseks 30 000–60 000 haudepaari ning see on stabiilne. Pesaehtus periood algab aprilli alguses ning poegade iseseisvumis periood lõpeb augusti lõpus.

Kanakulli (*Accipiter gentilis*) kaitse tegevuskava (Keskkonnaameti 03.03.2022 korraldus nr 1-3/22/70) kohaselt on kanakull Eesti Punases Nimestikus arvatud ohualtite liikide hulka. Kanakull on pikaealine liik, kes elab aastaid ühes ja samas piirkonnas ja on väga pesapaigatruu liik, kes asustab sobivat pesapuistut kaua ja mitmete põlvkondade jooksul. Eelistab pesitseda vanas okasmetsas ning peab saagijahti nii metsaaladel kui kultuurmaastikus. Lähestikku võib leiduda mitmeid varupesi, mida kasutatakse vaheldumisi. Pesitsusterritooriumi olulisimaks osaks on pesapaik – väiksem pesaehtuseks sobiv metsaala, kus asub üks või mitu pesa. Pesitsusterritoorium ning seda ümbritsevad toitumisalad moodustavad ühe kullipaari kodupiirkonna. Pesitsusperiood kestab kanakullil 1. märtsist kuni 31. juulini. Peamisteks liiki ohustavateks teguriteks Eestis on pesapaikade hävinemine, toidubaasi vähenemine ning pesitsusaegne häirimine. Kanakulli pesapuu raie ei ole selle leidmise korral lubatud. Raietööde tegemine kanakulli elupaigas on keelatud kanakulli pesitsusperioodil ajavahemikul 1. märtsist kuni 31. juulini.

Eeltoodu põhjal jääb kavandatava taristu asukohta (sealhulgas uue teelõigu) või sellega külgnevatele aladele mitmeid linnuliikide leiukohti. Arvestades, et linnuliikide leiukohti on aladel mitmeid ning, et pärast taristu jaoks metsa raadamist jääb tegevuskohaga külgnevatele aladele valdavalt mets ning looduslik rohumaad, ei ole tegevusel eeldatavalt olulist mõju lindudele ja tegevus ei ohusta liikide soodsat seisundit. Tegevuse teostamisel tuleb arvestada, et looduslikult esinevate lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal ehk pesitsusperioodil, on keelatud. Raietöödega võib kaasneda järglaste (munad, pojad) otsene hukkumine. Raietöödega kaasnev müra võib mõjutada lindude sigimisedukust. Intensiivseim lindude pesitsusperiood on kevad ning suve algus (aprilli keskpaigast kuni suve keskpaigani). Kuigi lindude pesitsusperioodi kõrgaja alguseks loetakse aprillikuud, teevad osad linnuliigid pesaeluga algust juba veebruari lõpus või märtsi alguses. Keskkonnaameti (2024) koostatud haudelindude asustustiheduse matriksi alusel jääb kavandatava tegevuse asukohas lindude asustustihedus kategooriasse „asustustihedus 2-6 paari/ha“, mis tähendab, et potentsiaalne mõju linnustikule on keskmine. Seega tuleb raietööde teostamisel hoolikalt valida tööde teostamise aeg, eelkõige vastavalt alal esinevate linnuliikide pesitsusperioodidele.

Olemasoleva teabe põhjal kavandatava tegevuse teostamisel ning taristu kasutamisel ei ületata meetmete kasutamisel eeldatavalt punktides 3.2.1. - 3.2.4. toodud loodusvarade vastupanuvõimet, kvaliteeti ega taastumisvõimet.

3.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasustusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise vaatusega alade vastupanuvõimet

Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse ega Eesti Looduse Infosüsteemi andmetel ei ole kavandataval objektil alal ega selle lähialal märgalad, olulisi pinnavorme ega Natura 2000 võrgustiku alasid. Tegevuskoht ei asu mere ega jõesuudme lähisel. Meetmete rakendamisel ei ole ette näha, et tegevusega võidaks ületada õigusaktidega kehtestatud nõudeid.

3.3.1. Veekogu (Männiku jõgi)

Objektiala piirneb läänes Männiku jõega. Veekogu kalda erosiooni ja hajuheite vältimiseks on kaldal veekaitsevöönd. Männiku jõe veekaitsevööndi ulatus on 10 m põhikaardile kantud veekogu veepiirist. Lisaks on Männiku jõel ehituskeeluvöönd (50 m) ning kalda piiranguvöönd (100 m). Kavandatud raadamisala kattub vähesel määral Männiku jõe kalda piiranguvööndiga.

Arvestades tegevuskoht piirneb Männiku jõega ning kavandatav raadamisala kattub vähesel määral Männiku jõe kalda piiranguvööndiga, tuleb ette näha meetmed veekogu reostumise ja ebasoodsamõju vältimiseks. Meetmete rakendamisel puudub eeldatavalt oluline mõju veekogu (sealhulgas kalastiku) seisundile.

3.3.2. Kaitstavad loodusobjektid

Kavandatava objekti alal ning lähipiirkonnas kavandatavast taristu mõjualast kaugemal asuvad mitmed II ja III kaitsekategooria kaitsealuste liikide leiukohad (nt taimeliik laialehine neiuvaip; linnuliigid valgeselg-kirjurähn, hallpea-rähn, händkakk jt) (vt punkt 3.2).

Eeldatavalt ei mõjuta tegevus oluliselt taimeliigi laialehise neiuvaiba (*Epipactis helleborine*) toimivust, kuna Eesti Looduse Infosüsteemi andmetel on tegemist suhteliselt vähearvukate leiukohtadega, kus kasvab isendeid alla 10, mistõttu pole tegemist liigi kuigi esindusliku kasvukohaga Eestis. Kavandatud tööde piirkonnas ca 5 km raadiusesse jääb veel mitmeid laialehise neiuvaiba leiukohti (ca 60 leiukohta). Leiukohtade rohkuse tõttu võib eeldada, et piirkonnas on laialehise neiuvaiba levik veelgi suurem, kui seni Eesti Looduse Infosüsteemis registreeritud, ning tõenäoliselt leidub liiki ka Eesti Looduse Infosüsteemis registreeritud leiukohtade vahelisel alal. Kavandatava tegevuse elluviimisel säilivad III kaitsekategooria liigi laialehise neiuvaiba (*Epipactis helleborine*) leiukohad tegevuskoha lähipiirkonnas üldisemalt.

Kavandatava taristu asukohta (sealhulgas uue teelõigu) või sellega külgnevatele aladele jääb mitmete linnuliikide leiukohti. Arvestades, et linnuliikide leiukohti on alal ja selle ümbruses mitmeid ja et pärast taristu jaoks metsa raadamist jääb tegevuskohaga külgnevatele aladele valdavalt mets ning looduslik rohumaa, ei ole tegevusel eeldatavalt olulist mõju lindude soodsa seisundi tagamisele ja elupaikadele tervikuna. Tegevuse teostamisel on looduslikult esinevate lindude tahtlik häirimine keelatud, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal on keelatud. Raietöödega võib kaasneda järglaste (munad, pojad) otsene hukkumine. Raietöödega kaasnev müra võib mõjutada lindude sigimisedukust. Intensiivseim lindude pesitsusperiood on kevad ning suve algus (aprilli keskpaigast kuni suve keskpaigani). Kuigi lindude pesitsusperioodi kõrgaja alguseks loetakse aprillikuud, teevad osad eelpool kirjeldatud linnuliigid pesaeluga algust juba veebruari lõpus või märtsi alguses. Keskkonnaameti (2024) koostatud haudelindude asustustiheduse matriksi alusel jääb kavandatava tegevuse asukohas lindude asustustihedus kategooriasse „asustustihedus 2-6 paari/ha“, mis tähendab, et potentsiaalne mõju linnustikule on keskmine. **Arvestades kavandatud alal esinevaid linnuliike, on oluline mürarikaste (eelkõige raadamistööde) tööde teostamise aeg. Meetmete rakendamisel puudub eeldatavalt oluline mõju liikidele üldisemalt.**

3.3.3. Mets

Kavandatav ala on valdavalt kaetud metsaga, mis raadatakse objekti rajamiseks ca 75 ha ulatuses raadat. Alal säilitatakse nii palju olemasolevat haljastust kui võimalik. Taristu jaoks raadatava metsa pindala (75 ha) on tunduvalt väiksem kui Audru metskond 20 ja Audru

metskond 52 kinnistutel alles jääva metsaga kaetud ala pindala (Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse andmetel on Audru metskond 20 kinnistu pindala ca 1706 ha, millest metsamaa osakaal ca 1653 ha ning Audru metskond 52 kinnistu pindala ca 1625 ha, millest metsamaa osakaal ca 1565 ha). Kavandataval alal ei asu ühtegi vääriselupaika. Arvestades säiliva metsaala pindala ei ole tegevusel eeldatavalt olulist negatiivset mõju piirkonna metsade säilimisele.

3.3.4. Kultuurilised ja arheoloogilised väärtused

Kavandataval tegevuse alal asub pärandkultuuri objekt Kolme valla piirikivi (registreerimisnumber 826:PIM:005). Pärandkultuuri objekti osas on taotleja konsulteeritud Muinsuskaitseametiga. Ehitustegevusel (pärandkultuuriobjekti läheduses ca 15 m) tuleb arvestada võimalike muinsuskaitsete leidude leidmisega ja sellisel juhul tuleb teavitada Muinsuskaitseametit. Kavandatava tegevusega ei kahjustada pärandkultuuri objekti. Pärast kavandatava tegevuse elluviimist jääb juurdepääs pärandkultuuri objektile piiratuks.

Kavandatava tegevusala lähipiirkonnas asub mitmeid pärandkultuuriobjekte: Talguliste istutuslangid (registreerimisnumbrid 624:ASM:005, 624:ASM:006, 624:ASM:007, 624:ASM:008), Suurmetsa vahtkonna taimeaed (registreerimisnumber 826:MTI:003), Kolme valla piirikivi (registreerimisnumber 826:PIM:001), Juudi lank ja saekaatri alus (registreerimisnumber 826:EST:004), Metsavahikoht (registreerimisnumber 624:VKK:004), Roogoja saeveski (registreerimisnumber 159:EST:001). Nimetatud pärandkultuuriobjektid asuvad kavandatud tegevusalast ca 600 m - 2 km kaugusel. Lähim kultuurimälestis (arheoloogiamälestis kalmistu, mälestise registri nr 11726) asub kavandatava tegevuse alast ca 2,2 km kaugusel.

Olemasoleva teabe põhjal ja meetmete rakendamisel ei ületata kavandatava tegevuse teostamisel ning taristu kasutamisel eeldatavalt keskkonna vastupanuvõimet ega loodusressursside kättesaadavust ja taastumisvõimet.

3.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Kavandatavate ehitustööde lähipiirkonda ei jää elamualasid. Lähimad elamumaad jäävad tegevuskohast ca 1,6 km kaugusele. Ehitustegevus tekitab müra ning vibratsiooni (nt ehitustransport), kuid selle esinemine on ajutise iseloomuga. Taristu kasutamise ajal väheneb liikluskoormus võrreldes ehitusperioodiga. Müra summutamiseks kasutatakse töökorras ehitusmasinaid- ja seadmeid, mis ei tekita valju või järsku müra.

Oht inimese tervisele esineb ehitiste rajamisel ehitusprotsessis (võimalikud tööõnnetused jms). Ehitusaegsete tööõnnetuste vältimiseks peetakse kinni ehitusprojektis ja tööohutust määravates dokumentides esitatavatest nõuetest. Ehitustöid teostavad töötajad peavad olema kompetentsed ning vastavate oskustega ning kasutama töökaitsevahendeid.

Üldisemalt parandatakse läbi kavandatava tegevuse riigi üldist julgeolekut, mis läbi on tegevusel elanikkonnale ka positiivne mõju.

4. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Peatükis on toodud eelhindangu peatükkide 2 ja 3 alusel otsustaja hinnang, kas kavandataval tegevusel võib olla KeHJS § 3¹ lõikes 2 kirjeldatud otsene või kaudne oluline keskkonnamõju.

4.1. Mõju suurus ja ulatus (näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus)

Kavandatava ehitustegevuse mõju keskkonnameetmetele (maa, muld, pinnas, vesi, välisõhk, looduslik mitmekesisus) on olemas võrreldes olukorraga, kui kavandatavat tegevust ellu ei viida, kuid mõju on eelkõige lokaalne ning piirneb kinnistutega, kus ehitustegevust kavandatakse. Tegevuskoht asub hajaasustuse piirkonnas, mistõttu ei ole ette näha olulist mõju inimese tervisele, heaolule ega varale.

Mõju ulatumine väljaspoole tegevuskoha piire on võimalik avariiolukorras, näiteks reostuse levimisel pinnasesse, pinna- või põhjavette. Korreksete töövõtete kasutamisel ja ohutusnõuetele järgimisel on avariiolukordade esinemise võimalikkus viidud miinimumini.

4.2. Mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Mõju keskkonnameetmetele on suurem ehitusperioodil (sealhulgas metsa raadamisel), kuna ehitustranspordi ja ehitustehnika kasutamisega kaasneb saasteainete õhku paiskamine ning transpordi- ja ehitusmüra, samuti vibratsioon.

Taristu rajamiseks vajalik metsa raadamine (sealhulgas kaasnev müra) võib mõjutada enim alal leiduvaid linnuliike. Kavandatava tegevuse asukoha lähikümbus on kaetud valdavalt metsa ning looduslike aladega, mistõttu jääb alal leiduvatele linnuliikidele eeldatavalt piisavalt elupaiku ka pärast taristu valmimist. Raadamistööde teostamiseks on oluline valida aeg, mil mõju pesitsevatele lindudele on kõige minimaalsem.

Taristu kasutamiseks vajalik veevõtu kogus on kuni 5 m³ ööpäevas. Puhastatud reovesi juhatakse eeldatavalt pinnasesse. Arvestades, et tegevuskohas on põhjavesi suhteliselt kaitstud ning võetav põhjaveekogus on võrdlemisi väike, ei ole taristu kasutamisel eeldatavalt olulist mõju põhjavee koguselisele ja keemilisele seisundile. Kuna suuremad teed ja parklad varustatakse õlipüüduritega, siis on õlireostuse keskkonda, sealhulgas põhjavette ja Männiku jõkke, sattumine viidud miinimumini.

Tegevuse teostamisel rakendatakse keskkonnameetmeid (jäätmepuhastust, reovesi puhastatakse reoveepuhastis ning nõuetekohane heitvesi juhatakse suublasse, kasutatakse liiva-õlipüüduid, töökorras seadmeid ja masinaid, raietööde aeg jne), mis läbi on minimeeritud keskkonnamõju sellisel määral, et keskkonna kvaliteet tegevuskohas ei ületa taluvusläve.

Ehitusaegne mõju on ajutise iseloomuga ning mööduv. Taristu kasutamisel märkimisväärset mürataset, vibratsiooni ning saasteainete õhku paiskamist, mõju põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ette näha ei ole.

Asjakohaste keskkonnameetmete rakendamisel tegevuse teostamisel ei ole olulist keskkonnamõju ette näha.

4.3. Mõju piiriülesus

Piiriülesus on seotud mõju levimisega naaberriikide territooriumile. Arvestades kavandatava tegevuse asukohta ja kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnevaid mõjusid, siis piiriülene mõju tegevusel puudub.

4.4. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Kavandatava tegevuse asukohas ega selle lähiümbruses ei ole Natura 2000 alasid. Lähimad Natura 2000 linnu- ja loodusala asuvad kavandatavast taristust 3-3,6 km kaugusel (Lindi loodusala KLO1000517; Nätsi-Võlla linnu- ja loodusala KLO1000201). Arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kaugust võib eeldada, et Natura 2000 aladeni eeldatavalt oluline mõju ei ulatu.

4.5. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kumulatiivset mõju on oluline hinnata, kui kavandatavast tegevusest lähtuv mõju kombineerituna teiste tegevuste mõjudega ajas ja ruumis võib muutuda märkimisväärselt oluliseks. Kavandatav tegevusala jääb rohevõrgustiku tuumalale. Koosmõju võib tekkida eelkõige, kui rohevõrgustikualal objekti lähiümbrusesse planeeritakse tegevusi, mille käigus on vajalik mets raadata. Sel juhul võivad tegevused koosmõjus mõjutada rohevõrgustiku tuumalale määratud looduslike alade säilimise protsenti (Pärnu maakonna planeeringu kohaselt, ei tohi looduslike alade osatähtsus tuumalal langeda alla 90%) kui ka mõjutada alal leiduvaid liike.

Avalike andmete põhjal on konkreetselt rohevõrgustiku tuumalal toimivad ja võimalikud planeeritavad karjäärid (vt punkt 3.1.) ning metsaportaali andmetel on toimunud metsaraieid. Võimalikud tegevused kavandatava ala lähipiirkonnas on veel kaitsetööstuspark (otsust ei ole tehtud) ning tuulepargiala (otsust ei ole veel tehtud).

Kavandatav riigikaitsealine objekt (hinnangulise pindalaga ca 100 ha), hõlmab Pärnu maakonnaplaneeringu kohasest 10 549 ha suurusest rohevõrgustiku alast ca 1 %. Riigikaitsealine objekt jääb rohevõrgustiku alasse ja selle rajamiseks on vaja ala raadata ca 75 ha mahus. Potentsiaalset koosmõju rohevõrgustiku seisukohalt võib anda kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringuga kavandatavad Pärnu eelvalikualad (Pärnu eelvalikuala 1 ja Pärnu eelvalikuala 2) ning nende alade teostamisel. Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering peab arvestama riigikaitsealine objekti rajamisega koosmõju hindamisel rohevõrgustikule. Kavandatav kaitsetööstuspargi Pärnu 1 eelvalikuala hõlmab rohevõrgustiku alast veidi üle 2% ja Pärnu 2 eelvalikuala samuti 2%. Juba olemasolev tehisalana määratletav ala, mis sisaldab endas muuhulgas karjääre, teid ja hoonestatud alasid, hõlmab rohevõrgustiku alast ligikaudu 2%. Arvestades eeltoodud objektide (mõlemad eelvalikualad, riigikaitsealine objekt) ja olemasolevate tehisalade osakaalu, võib tehisalade osakaal rohevõrgustiku alal kumulatiivselt ulatuda eeldatavalt 7%-ni. Seega on eeldatavalt tagatud tingimus, et looduslike alade osatähtsus ei langeks alla 90% rohevõrgustiku pindalast.

Pikemas ajaskaalas on karjääride tegevuse näol tegemist ajutise tegevusega, mille lõppemisel (karjääride korrastamisel) kaovad ka häiringud rohevõrgustikule ning elupaigad osaliselt taastuvad. Arvestades tegevuskoha ning karjääride paiknemist (ümbruskonda jääb looduslik rohumaa ning mets), kaugust karjääridest (lähim karjäär ca 1,7 km kaugusel) säilib tegevuse teostamisel eeldatavalt rohelise võrgustiku terviklikkus ja sidusus. Samuti on metsade raie ajutine seisund, mitte püsiv tehisala. Metsa raiumisel muutub ala seisund ajutiselt, kuid see on ajas muutuv ja metsa kasvamisel seisund jällegi taastub, seega ökoloogiline seisund on pidevas muutumises.

Teiste tegevuste piirkonda planeerimise tuleb arvestada riigikaitsete ehitistega (piiranguvöönd) ja rohevõrgustiku alale kehtestatud tingimustega. Tuulepargi rajamine riigikaitsete objekti realiseerimisel ei ole tulevikus tõenäoliselt võimalik.

4.6. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

KeHJS § 33 lõike 1 alusel on keskkonnameetmed kavandatava tegevuse elluviimisega kaaneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Järgnevalt on toodud keskkonnameetmed ning lubade/kooskõlastuste vajadus, millega tuleb tööde teostamisel ning taristu kasutamisel arvestada:

1. Ehitusaegse õhusaaste (tolm, heitgaasid) liigset mõju ümbritsevatele aladele tuleb vältida õigete töömeetodite ja töö aja valikuga. Tuleb vältida ehitusaegse tolmu levikut naaberkinnistutele, vajadusel tolmaavaid materjale niisutada.
2. Tööde teostamiseks kasutatav tehnika ning seadmed peavad olema tehniliselt heas seisukorras. Masinate parkimine/hoidmine pehmele pinnasel ei ole lubatud, samuti ei ole lubatud ehitusalal teostada masinate hooldust (sh pesemist) või tankimist. Ehitustööde käigus tuleb kasutada mehhanisme ja tehnoloogiat, mis välistavad kütuse- ja määrdeainete sattumise pinnasesse ning põhja- ja pinnavette.
3. Männiku jõe veekaitsevööndis on keelatud puu- ja põõsarinde raie Keskkonnaameti nõusolekuta ning pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu kalda erosiooni või hajuheidet. Rasketehnikaga liikumine veekogus on keelatud. Tööde teostamisel tuleb arvestada Männiku jõe piiranguvööndiga.
4. Juhul, kui tööde käigus rekonstrueeritakse Männiku jõge ületav tee või ehitatakse uus jõge ületav riigikaitsete tee, tuleb tööde teostamisel arvestada looduskaitsete tingimustega ning hinnata veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu või keskkonnaloa vajadust (tahke aine paigutamine veekogusse jms). Samuti tuleb arvestada, et Männiku jõel on keelatud muuhulgas veekogu loodusliku sängi ning veerežiimi muutmine (looduskaitsete seadus § 51 lõige 1). Uue tee rajamisel üle Männiku jõe tuleb arvestada veekogu ehituskeeluvööndiga, kus on üldjuhul keelatud uute hoonete ja rajatiste ehitamine. Ehitiskeeld ei laiene Keskkonnaameti nõusolekul riigikaitsete ehitisele (looduskaitsete seadus § 38 lõige 4 punkt 10).
5. Reoveepuhasti projekteerimisel hinnata heitvee suubla (pinnase) sobivust ja hinnata, kas immutamine on asukohas võimalik. Heitvee pinnasesse immutamiseks peab olema rajatud nõuetekohane süsteem (imbväljak, imbkraav vms). Reo- ja heitveekäitlemisel tuleb lähtuda veeseaduses, keskkonnaministri 08.11.2019 määruses nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“, keskkonnaministri 31.07.2019 määruses nr 31 „Kanaliseerimise planeerimise, ehitamise ja kasutamise nõuded ning kanalisatsiooniehitise kuja täpsustatud ulatus“ ning Pärnu Linnavalitsuse reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskirjas toodud nõuetest.
6. Heitvee ja saasteainete pinnasesse juhtimine ei ole lubatud veehaarde (puurkaevu) hooldusalal ning lähemal kui 50 m hooldusala välispiirist. Reoveepuhasti imbsüsteemi ja rajatava joogivee puurkaevu vaheline kaugus peab olema vähemalt 60 m.

7. Nõuetekohane pinnasesse immutamine peab toimuma hajutatult ning immutussügavus peab olema aasta ringi vähemalt 1,2 m ülalpool põhjavee kõrgeimat taset ning jääma 1,2 m kõrgemale aluspõhja kivimitest.
8. Seirata sademevee väljalaskmete kaudu suublasse juhivat sademevett kahe aasta jooksul väljalaskmete väljaehitamisest arvates. Suublasse juhivat sademevesi peab vastama keskkonnaministri 08.11.2019 määruses nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ toodud saasteainesisalduse piirväärtustele. Vajadusel taotleda keskkonnaluba vee erikasutuseks.
9. Raadamistööde teostamiseks esitada Keskkonnaametile vastavad metsateatised.
10. Jäätmed tuleb koguda liigiti ning kasutada lekkekindlaid mahuteid. Jäätmete, eriti ohtlike jäätmete, keskkonda sattumist tuleb vältida kasutades selleks spetsiaalseid suletavaid kogumiskonteinereid. Jäätmete keskkonda (sh Männiku jõkke) sattumist tuleb vältida. Jäätmed, mis sobivad taaskasutamiseks, tuleb suunata maksimaalselt taaskasutamiseks. Jäätmekäitlus peab toimuma kooskõlas Pärnu linna jäätmehoolduseeskirjaga ja jäätmeseadusega.
11. Looduskaitseaduse § 55 lõike 6¹ alusel on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine. Raietööde planeerimisel tuleb lähtuda kavandatava tegevuse alal ja külgnevatel aladel pesitsevate linnuliikide pesitsusajast. Kõikide kavandatava tegevuse alal leiduvate linnuliikide tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal on keelatud. Keskkonnaameti veebilehel kättesaadava metsalindude pesitsusperioodide kogupikkuste (A. Leivits 2023) info kohaselt on kavandataval raadamisalal ja selle lähiümbruses leiduvate linnuliikide pesitsusperioodid järgmised:
 - hallpea-kirjurähn 01.04. - 10.07.
 - valgeselg-kirjurähn 21.03. - 30.06.
 - händkakk 21.02. - 31.08.
 - öösorr 11.05. - 31.08.
 - hiireviu 11.03. - 10.08.
 - musträhn 21.03. - 30.06.
 - laanepüü 01.04. - 31.08.
 - hoburästas 21.03. - 10.08.

Liikide häirimise vältimiseks pesitusajal võib raietöid teha väljaspool viidatud pesitsusaegasid.

12. Looduskaitseaduse § 55 lõike 8 alusel on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas. Raadamine kuklasepesade läheduses on lubatud tingimusel, et kuklasepesi ei kahjustata.
13. Pärandkultuuri objekti Kolme valla piirikivi (registreerimisnumber 826:PIM:005) lähistel (15 m raadiuses) toimuva ehitustegevuse käigus tuleb arvestada võimalike muinsuskaitseliste leidude leidmisega. Muinsuskaitseliste väärtuse leidmisel tuleb sellest teavitada Muinsuskaitseametit.

5. Järeldus kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise kohta koos põhjenduse kokkuvõttega

Arvestades kavandatava tegevuse eesmärki (riigikaitse objekt), keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnangu punktides 2-4 toodut, ei ole keskkonnamõju hindamise algatamine vajalik.

1. Rakendades ettevaatusabinõusid, ei ole tõenäoline avariilukordade tekkimine ning kütuste- ja ohtlike ainete lekkimine pinnasesse ega seeläbi põhja- ja pinnavette (Männiku jõkke). Meetmete rakendamisel ei ole ette näha olulist keskkonnamõju põhja- ja pinnaveekogumite koguselisele ja keemilisele seisundile;
2. Kavandatav tegevuskoht ja selle mõjuala ei asu Natura 2000 võrgustiku alal, mistõttu on välistatud mõju Natura 2000 võrgustiku aladele.
3. Arvestades majapidamiste kaugust kavandatavast tegevuskohast, ei ole ette näha mõju inimese tervisele, heaolule ega varale. Eeldatavalt ei kaasne tegevusega ülenormatiivset müra ega saasteainete esinemist.
4. Meetmete rakendamisel ei teki olulist ebasoodsat mõju maavaradele, pinnasele, kaitstavatele loodusobjektidele ning kultuuripärandile.
5. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist soojuse, kiirguse, lõhnataju ületava ebameeldiva lõhnahäiringu teket.
6. Tegevusega ei kaasne piiriülest keskkonnamõju.

Tegevuse käigus tuleb järgida peatükis 4.6 välja toodud leevendusmeetmeid. Täiendavate keskkonnauuringute läbiviimine ei ole vajalik.

6. Kasutatud materjalid

Eesti Looduse Infosüsteem. <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/>.

Eesti pinnaveekogumite seisundi 2023. aasta ajakohastatud vahehindang (Tallinn 2024)

<https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>.

Eesti Põhjaveekogumite seisund perioodil 2014-2019 <https://fond.egt.ee/fond/egf/9416>.

Ehitusseadustik (RT I, 11.06.2024, 6).

Ehitusprojekti seletuskiri ja dokumendid.

Ekspertarvamus. Töö nr 24004951. A. Kurisman, R. Noormägi (Tartu 2024).

Hinnang Päraküla liivakarjääris liiva kaevandamisest tekkiv võimalik mõju ümbruskonna veevarustusele. Maavarauuringud OÜ. K. Erg, M. Lelgus, V. Savva, N. Kivit. (2022).

Jõgede hüdrobioloogiline seire ja uuringud 2018. aasta aruanne. Eesti Maaülikool. Põllumajandus- ja keskkonnainstituut. P. Pall, O. Järvekül, R. Järvekül, K. Käiro, R. Pihu, A. Sinimets, H. Timm, S.Vilbaste (Tartu 2019) <https://kese.envir.ee/kese/downloadReportFile.action?fileUid=15564203&monitoringWorkUid=9334855>.

Kaitsetööstuspari riigi eriplaneeringu ja mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegiline hindamine, Asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja mõjude hindamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise programm (Tallinn-Tartu 2024) <https://kaitseministeerium.ee/et/planeeringud/kaitsetoostuspark>.

Kanakulli (*Accipiter gentilis*) kaitse tegevuskava (Keskkonnaamet 02.03.2022 korraldus nr 1-3/22/70).

Keskkonnaameti veebileht: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/pesitsusrahu>. (12.03.2025).

Keskkonnaministri 16.08.2017 määrus nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ (RT I, 19.12.2023, 11).

Keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ (RT I, 27.06.2022, 11).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (RT I, 11.06.2024, 7).

Keskkonnaportaal. <https://keskkonnaportaal.ee/>.

Looduskaitse seadus (RT I, 04.12.2024, 13).

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022 – 2027. Keskkonnaministeerium.

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022 – 2027. Tugevasti muudetud veekogumite määramine. Lisa 1 Lääne-Eesti vesikond (C.1). Keskkonnaministeerium (Tallinn 2022).

Maa- ja Ruumiameti geoportaal, kaardirakendused. <https://geoportaal.maaamet.ee/est/kaardirakendused-p2.html>.

Metsaportaal. <https://register.metsad.ee/#/>.

Metsalindude pesitsusperioodide kogupikkused. A. Leivits (2023).

Pesitsusrahust kinni pidamise kontrollimine metsalindude kaitsmiseks (Keskkonnaamet 2024).

Pärnu linna üldplaneering 2035+, täiendatud seletuskiri. (Pärnu Linnavalitsus november 2024).

Objekti 67ER KESKKONNAÜLEVAADE, keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindangu mahus. Riigi Kaitse investeeringute Keskus.

PÄRNU MAAKONNA PLANEERING, 2018 https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2022/10/Seletuskiri_RB-markusega.pdf

Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneering.

Riigikaitse arengukava 2022-2031 (Tallinn 2021).

Tuuleenergeetika arendamiseks täiendavate alade kaardistamine. Keskkonnaagentuur. 2024.

Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrus nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (RT I, 27.03.2024, 9).

VEKA keskkonnainfo <https://veka.keskkonnainfo.ee/veka.aspx>.

Veeseadus (RT I, 11.06.2024, 18).